

Programma Informatievoorziening

Bouwstenen voor een veerkrachtige toekomst

Jaarverslag 2024



INHOUD:



Voor u ligt het jaarverslag 2024 van het programma Informatievoorziening. Dit verslag biedt een overzicht van de gezamenlijke projecten en inspanningen, die we met de veiligheidsregio's hebben geleverd om, vanuit de vier strategische pijlers – informatie gestuurd werken, continuïteit, samenwerking in ketens en de grondplaat – onze informatievoorziening verder te ontwikkelen.

Bouwstenen voor een veerkrachtige toekomst



Terugkijkend op het afgelopen jaar zien we een periode van meer structurele aandacht voor informatievoorziening en de opmaat naar een nieuwe koers. Met kleine en grotere stappen is in samenwerking met en voor de veiligheidsregio's gewerkt aan de keuzes die in 2025 moeten leiden tot een ambitieuze sprong voorwaarts: de implementatie van het nieuwe programma. Het komende jaar zal dan ook vooral in het teken staan van deze transitie.

Focus op informatievoorziening

Informatievoorziening heeft de afgelopen jaren sterk aan urgentie gewonnen. In lijn hiermee heeft het Veiligheidsberaad, in samenwerking met de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV), extra middelen vrijgemaakt voor de drie Grote Werken. Deze zijn gericht op het versterken van de crisisbeheersing en de daaraan gerelateerde informatievoorziening (Grote Werk 1). De scope van informatievoorziening gaat echter verder dan alleen crisismanagement; ook brandweerzorg, incidentbestrijding en bedrijfsvoering profiteren van deze investering.

Met deze brede benadering wordt direct ingespeeld op risicogestuurd werken en het omgaan

met actuele en dreigende crises. Het versterken van de informatiepositie binnen de veiligheidsregio's is hierin een cruciale factor. Data en informatie worden steeds belangrijker om proactief te handelen, de gevolgen van crises te beperken en zelfs mogelijke crises in de toekomst voor te zijn. Het leggen van deze fundamenten vraagt om zorgvuldige afwegingen en optimaal gebruik van beschikbare mensen en middelen vanuit programma IV.

2024: een jaar van samenwerking

Het afgelopen jaar stond in het teken van nieuwe initiatieven en nieuwe werkvormen. Binnen het meldkamerdomein is een nieuw project gestart, en vernieuwende formats zoals de IGV Specials en lunchsessies zijn succesvol geïntroduceerd. Daarnaast is voortgebouwd op lopende projecten, waarmee continuïteit werd geborgd en voortgang werd geboekt.

Samen naar de toekomst

Dit jaarverslag neemt u mee in de resultaten van 2024. Het vierde jaar van het programma IV 2020-2025. 2025 staat in het teken van de doorontwikkeling van het domein IV voor de veiligheidsregio's. Op naar een veelbelovend 2025!

Vier strategische thema's van programma IV



INFORMATIEGESTUURD WERKEN

Door te werken aan 'Informatiegestuurd werken' willen we een beter zicht hebben op de risico's, paraatheid, prestaties en personeel.

Door gebruik te maken van data wordt de informatiepositie van veiligheidsregio's versterkt in de koude, lauwe en warme fase en draagt het (op langere termijn) bij aan het (regionaal/landelijk) informatieveiligheidsbeeld. Hierbij hebben we oog voor inzicht in risico's, een gedeeld veiligheidsbeeld, het verbeteren van operationele inzet en aansluiting op de werkwijze en inrichting van het VIK.



CONTINUÏTEIT

Door te werken aan 'Continuïteit' willen we uitval van de eigen en gezamenlijke informatievoorziening van veiligheidsregio's voorkomen.

Daarnaast willen we voorbereid zijn als er sprake is van uitval van de eigen organisatie. Het vergroten van inzicht in de kwetsbaarheden in de eigen organisatie en het vergroten van de informatieveiligheid in de organisatie, het op orde brengen van de eigen informatiebeveiliging, en het versterken van de cyberwaakzaamheid van IT personeel en niet-IT personeel zien we als nevendoelen voor dit strategische thema.



SAMENWERKEN IN KETENS EN NETWERKEN

Door te werken aan 'Samenwerken in ketens en netwerken' richten we ons op veiligheidsregio's als betrouwbare IV-speler in een netwerk met crisispartners.

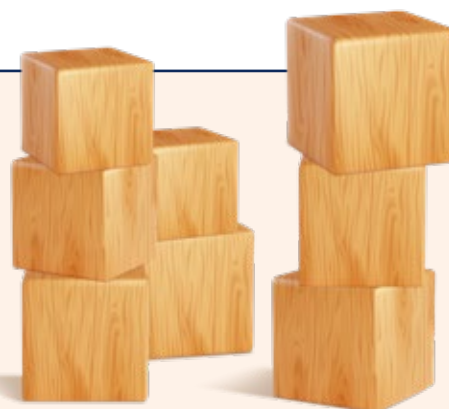
Een eigen en goede informatievoorziening is een voorwaarde om dit te bereiken, evenals de inrichting van applicaties en (bedrijfs) processen. Door de aandacht te richten op de samenwerking en op het organiseren van de samenwerking kan de techniek optimaal functioneren.



GRONDPLAAT

Door te werken aan de grondplaat richten we ons op een robuuste, veilige, flexibele en samenhangende basisinformatievoorziening voor de toekomst.

Het doel hiervan is om gegevensuitwisseling te kunnen bevorderen die onder meer bijdraagt aan het inrichten van en het samenwerken met de VIK's zodat een regionaal, bovenregionaal en landelijk beeld gevormd kan worden ten behoeve van risico's, dreigingen, en incidenten.



2024: Wat hebben we bereikt?



Vanaf de zomer van 2024 is het project *"GEO in de meldkamer"* van start gegaan, met als doel een toekomstbestendige en geïntegreerde aanpak van geodata binnen de meldkamers van de veiligheidsregio's. Het project richt zich als eerste op het versterken van de informatiepositie door geodata toegankelijker, consistent en beter afgestemd te maken op de behoeften van gebruikers.

GEO in de meldkamer

De doelen van dit project:



Werksessies: inzichten en uitgangspunten

In september en oktober 2024 organiseerde een afvaardiging van de projectgroep acht werksessies met meldkamers en geo-experts uit de veiligheidsregio's. Tijdens deze sessies stonden kaders, uitgangspunten en randvoorwaarden centraal voor het ontsluiten van geodata vanuit DATA4OOV naar de meldkamers.

Uit de sessies bleek een brede consensus over het belang van harmonisatie en standaardisatie van geodata. Hoewel geodata al in gebruik is binnen meldkamers, varieert de werkwijze sterk. Zo ontsluit de GIS-leverancier momenteel circa 80 kaartlagen binnen de meldkamerapplicaties, en een aantal meldkamers nemen aanvullende geodata van DATA4OOV of regionale bronnen af naar eigen inzicht. In sommige gevallen gebeurt dit via internet-webservices of rechtstreeks vanuit Data4OOV.

Inzichten uit de sessies

Een belangrijke bevinding is dat de geodata-behoefte van BRW-centralisten en CaCo's sterk afhankelijk zijn van het type en de fase van een incident. Dit maakt een strikte afbakening van benodigde datasets lastig. De meldkamers hebben dan ook een voorkeur uitgesproken voor een brede beschikbaarstelling van relevante geodata vanuit

DATA4OOV, ongeacht de doelgroep. Deze aanpak biedt maximale flexibiliteit en sluit aan bij de wens om data efficiënt te filteren op basis van incident-specifieke behoeften.

Om deze flexibiliteit te waarborgen is er een duidelijke vraag naar hoogwaardige metadata. Hiermee kunnen gebruikers binnen de meldkamers de inhoud en kwaliteit van de beschikbare geodata beter beoordelen en passend inzetten.

Gewoon LMS

Met LMS zijn gesprekken gevoerd over de technische uitwisseling van geodata tussen DATA4OOV en het meldkamer GIS. Dit omvat onder andere de ontwikkeling van een gestandaardiseerde methode voor datalevering, die momenteel verder wordt uitgewerkt.

Vervolg en implementatie

Het project zal in 2025 een vervolg krijgen om de resultaten uit de werksessies te implementeren in 2025 in samenspraak met NIPV en LMS. Met deze aanpak wordt een belangrijke stap gezet richting een toekomst waarin geodata effectief en uniform wordt ingezet, waarmee wordt bijgedragen aan slagkracht van meldkamers en veiligheidsregio's.



“Ik zie dat we in het land enorm veel mooie dingen aan het doen zijn. Als veiligheidsregio hebben we nog weleens de neiging het wiel opnieuw zelf uit te vinden. Ik wil graag de linking pin kunnen zijn tussen enerzijds wat er in het land gebeurt en anderzijds wat we lokaal aan het doen zijn”

Kevin van der Draai - VRZHZ

Het landelijke project “Verantwoord innoveren – ethiek bij de veiligheidsregio’s” is in 2024 van start gegaan en vormt een eerste stap in het ontwikkelen naar een toekomstbestendig ethisch denkkader en werkwijze.

Ethiek bij de veiligheidsregio’s

Bewustwording en toepassing van ethische methodieken

Om het bewustzijn over ethische vraagstukken bij innovatieve technologieën te vergroten zijn dit jaar vijf inspirerende workshops georganiseerd. Deze bijeenkomsten boden niet alleen ruimte voor reflectie, maar ook voor het verkennen van ethische methoden die passen bij de specifieke uitdagingen en verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio’s.

Een van de toegepaste methodieken, *begeleidings-ethiek*, werd ingezet tijdens twee workshops die praktijkgerichte vraagstukken onderzochten:

- Het gebruik van een blusrobot bij brandweerinzetten.
- De inzet van VR-brillen voor vakbekwaamheidstrainingen.

Beide sessies leverden waardevolle inzichten op, met concrete handelingsvoorstellen als resultaat voor het gebruik van de blusrobot en de vakbekwaamheidstrainingen. Deze methodische benadering benadrukte het belang van ethiek bij deze technologische innovaties en toonde aan hoe ethiek als kompas kan dienen bij het maken van keuzes in een snel veranderende technologische omgeving.

Interactieve sessies en kennisdeling

Tijdens het IV-event werd een interactieve workshop georganiseerd rondom bias in algoritmen. Aan de hand van de ogenschijnlijk eenvoudige vraag “Wat maakt iemand een goede brandweervrijwilliger?” werden deelnemers geconfronteerd met impliciete vooroordelen die een rol kunnen

spelen bij algoritmische besluitvorming. Deze sessie onderstreepte de noodzaak van een kritische blik op data en technologie, zeker binnen de context van veiligheid en inclusiviteit.

Een andere belangrijke bijeenkomst, de IGV Special, richtte zich op ethische vraagstukken rondom Kunstmatige Intelligentie (AI) en de impact van nieuwe wetgeving, zoals de AI Act. Deze sessie resulteerde in een praktische factsheet AI, waarin kernrichtlijnen voor het gebruik van AI binnen de veiligheidsregio’s zijn opgenomen, evenals een overzicht van de belangrijkste wettelijke vereisten.

Daarnaast stond tijdens de bijeenkomst van de vakgroep GEO&BI de rol van algoritmen in voorstellingen centraal. Hier werd specifiek gekeken naar de ethische aspecten van data- en AI-gebruik binnen operationele processen.

Samenwerking met ketenpartners

Het project heeft ook nadrukkelijk de verbinding gezocht met ketenpartners zoals gemeenten, waterschappen en Rijkswaterstaat. In gesprekken is verkend hoe deze organisaties omgaan met ethische vraagstukken bij technologische innovaties. De opgedane inzichten bieden waardevolle input voor een advies over het vervolg van dit project.

De inzichten uit 2024 vormen een solide basis voor de volgende stappen. Samen werken we aan een toekomst waarin technologische vooruitgang hand in hand gaat met ethische verantwoordelijkheid.

Afgelopen jaar hebben we samen flinke stappen gezet richting een robuuste doelarchitectuur voor de Meldkamerfunctie Veiligheidsregio. Met de instemming van het POI in Q1 2024 is het vervolgproject gestart: een gedetailleerde uitwerking van de applicatielaag. Dit omvat het in kaart brengen van applicaties, koppelingen en de bijbehorende datastromen. Een uitdagend, maar essentieel traject om een solide basis te leggen voor de toekomst.

Doelarchitectuur meldkamer voor de applicatielaag

In juli 2024 is het project begonnen en na een grondige voorbereiding, gesprekken met stakeholders en een try-out in oktober, is het project nu goed op stoom. Op 19 november vond de officiële kick-off plaats, een moment dat het startschot gaf voor intensieve deelsessies met de projectgroep. Hierin brengen we samen de applicaties en koppelingen helder in beeld, ondersteund door input van de veiligheidsregio's.

Hoewel er uitdagingen zijn, zoals het vinden van deelnemers en een strakke planning, kijken we met

vertrouwen vooruit. De betrokkenheid groeit en de feedback uit de consultatieronde zal een cruciale bijdrage leveren aan de kwaliteit van het uiteindelijke applicatielandschap. We streven naar besluitvorming in april 2025.

Dit project draait om samenwerking, visie en een gedeeld doel: een uniforme en toekomstbestendige architectuur die de meldkamerfunctie optimaal ondersteunt. Samen kunnen we het verschil maken en de veiligheid in alle regio's verder versterken.



“Als ambassadeur ben je een stimulerende kracht, daarmee vervul je een net wat andere rol dan andere collega's. Als ambassadeur stimuleer ik graag andere collega's om informatievoorziening te benutten om het werk effectiever en veiliger te maken. Een ambassadeur zoekt naar verbinding, netwerk, faciliteert en initieert. De ambassadeursbijeenkomsten zie ik bij uitstek als een mogelijkheid om al deze dingen te doen. Hier leren we van elkaar, kunnen we gezamenlijke prioriteiten stellen en komen tot werkgroepen.” **Paul van Dooren - VRBZO**

IV-event

'Grenzeloos samenwerken, de verbindende kracht van informatie in de veiligheidsketen'

In juni 2024 organiseerden we het programma IV het vierde IV-event met het thema 'grenzeloos samenwerken, de verbindende kracht van informatie in de veiligheidsketen'. Zonder samenwerking komt informatievoorziening niet van de grond en grenzen zijn immers overal. Grenzen tussen disciplines, processen, of afdelingen. Grenzen tussen veiligheidsregio's of landen. Het komt informatievoorziening ten goede als we ons bewust zijn van deze grenzen en juist kijken hoe we met en door informatievoorziening de samenwerking over grenzen heen

kunnen verbeteren. Uiteindelijk draagt dit bij aan een veiliger Nederland. Deze dag hebben negen workshopsleiders het podium gekregen om hun visie en perspectief op onderwerpen als DATA4OOV, AI, de meldkamer, informatiedeling over landsgrenzen heen, algoritmen en cyberweerbaarheid te delen met de deelnemers. In totaal waren 250 collega's uit het werkveld aanwezig. Het merendeel was afkomstig vanuit veiligheidsregio's maar ook collega's van politie, GGD, GHOR, Marechaussee, LMS, LOCC, NIPV en Defensie mochten we welkom heten.





IV-event



In 2024 is het versnellingsplan Informatieveiligheid succesvol voortgezet. Het versnellingsplan bevond zich een deel van het jaar in een 'tussenfase'. De afgelopen periode is er vooral ingezet op de basis op orde brengen en het organiseren van een voorziening om te kunnen reageren op cyberincidenten.

Versnellingsplan informatieveiligheid

Externe toets

Om te zien in welke mate we de basis op orde hebben wordt dit jaar een externe toets uitgevoerd (start november 2024). De externe toets geeft niet alleen een beeld hoe we ervoor staan, maar ook waar we nog kunnen of moeten verbeteren. De basis op orde houden zal altijd aandacht en capaciteit blijven vergen in het wisselende en evoluerende cyberlandschap en opkomende dreigingen.

Maar dit jaar keken we ook vooruit en zijn we ons meer gaan richten op 'cyberweerbaarheid'. De basis op orde betekent dat op basis van inzichten maatregelen worden getroffen. Cyberweerbaarheid gaat een stap verder en richt zich op de daadwerkelijke risico's. Hiervoor wordt samengewerkt met NCSC om via diverse risicosessies ons risicobeeld op te stellen. Dit zetten we in 2025 voort.

Samenwerking: 11 veiligheidsregio's op SOC

Het versnellingsplan informatieveiligheid staat voor samenwerking. In het najaar zijn we met 11 veiligheidsregio's en het NIPV een intensief traject gestart om monitoringsdiensten (SOC) te gaan verwerven. Door krachten te bundelen en informatie te delen hoeven we niet allemaal het wiel uit te vinden, maar zetten we gezamenlijk stappen. Het feit dat we logische keuzes maken op basis van een ieder zijn behoefte en situatie, maar toch vanuit een gezamenlijke visie, wordt heel positief opgepakt.

2025 een jaar vooruit

In 2025 werken we verder aan monitorings- en responsdiensten, risico management en houden we een focus op de basis op orde. We gaan verkennen hoe cyberveiligheid verder gepositioneerd kan worden, deze tijd vraagt helaas om een sterke en brede verankering van dit belangrijke onderwerp.



"Het sparren met collega's uit andere veiligheidsregio's is voor mij essentieel. Ik krijg ontzettend veel energie uit de bezoeken die ik pleeg aan andere regio's, bezoek dat bij ons in Haaglanden langskomt en de verschillende landelijke overleggen. Zo delen we kennis en ontwikkelen we ons samen."

Cindy van Kerkhof - VRH

In 2024 heeft programma IV met de Coalitie Informatie Gestuurde Veiligheid een vernieuwende werkvorm geïntroduceerd: de *IGV Specials*.

Deze werkvorm is ontwikkeld vanuit de behoefte om complexe en actuele thema's binnen het domein van informatievoorziening en de veiligheidsregio's uitgebreider te kunnen uitwerken, onderzoeken en verdiepen dan binnen de setting van een Leerarena mogelijk is.

IGV Specials

IGV Specials: een andere manier van werken

De IGV Specials bieden ruimte voor discussies, kennisuitwisseling, inspiratie en concrete actiepunten rondom uiteenlopende onderwerpen die bijdragen aan informatiegestuurde veiligheid. In 2024 zijn maar liefst zeven Specials georganiseerd, met thema's zoals:

- DATA4OOV
- Digitale fitheid
- Innovatie
- Begeleidingsethiek
- Samenwerken doe je zo?!?!?!?
- Kunstmatige Intelligentie (AI) en de AI Act
- Data en datagovernance

Deze Specials kenmerken zich door hun wisselende karakter. Er wordt geen vooraf vastomlijnd eindresultaat verwacht; de uitkomsten en vervolgstappen worden bepaald door de behoeften en inzichten die tijdens de sessie naar voren komen.

Concreet vervolg op Specials

De meerwaarde van de IGV Specials ligt in de praktische toepasbaarheid van de besproken thema's. Twee concrete voorbeelden uit 2024 illustreren dit:

1. Samenwerken doe je zo?!?!?!?

Deze Special heeft geleid tot een nieuw project dat in 2025 start en zich richt op de juridische en praktische aspecten van datadeling tussen veiligheidsregio's en Rijks- en crisispartners. Onderwerpen zoals de AVG en andere relevante wetgeving spelen hierin een centrale rol.

2. Digitale fitheid

Vanuit deze Special is een werkgroep gevormd van acht betrokken collega's, die momenteel voorbereidingen treffen voor de *Maand van de Digitale Fitheid* in maart 2025. Dit initiatief benadrukt het belang van digitale vaardigheden en bewustzijn binnen de veiligheidsregio's.

Ingrediënten voor succes

Een IGV Special is geen statische bijeenkomst, maar een flexibele werkvorm met vaste kernwaarden:

- **Verdieping en uitwerking:** Elk thema wordt vanuit verschillende perspectieven belicht en verder uitgewerkt.
- **Betrokkenheid:** Collega's uit diverse disciplines worden uitgenodigd om bij te dragen aan de discussie en het vormgeven van de vervolgstappen.
- **Actiegerichte uitkomsten:** Afhankelijk van de afspraken tijdens een Special kan het vervolg variëren van concrete projecten tot langdurige samenwerkingen of bewustwordingscampagnes of gewoon een goed gesprek.

Vernieuwend en verbindend

Met de introductie van de IGV Specials in 2024 is een nieuwe impuls gegeven aan kennisdeling en samenwerking binnen de veiligheidsregio's. Deze werkvorm combineert flexibiliteit met diepgang, waardoor het mogelijk wordt om op maat in te spelen op de uitdagingen van een steeds complexer wordend informatielandschap. Behalve de inhoudelijke verdieping wordt ook gewerkt aan het versterken van de verbindingen tussen professionals en organisaties. In 2025 gaan we ook door met bovenstaande thema's en voegen we er vijf nieuwe thema's aan toe.



IGV Special AI Act



IGV Special AI Act



IGV Special digitale fitheid



IGV Special GEO juni



IGV Special GEO maart

In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet om digitale fitheid binnen de veiligheidsregio's op de kaart te zetten. In verschillende landelijke bijeenkomsten waar veiligheidsregio's kennis met elkaar delen kwam dit thema in 2022 en 2023 steeds meer naar boven. Tijdens leerarena 8 in 2023 is de eerste workshop over digitale fitheid gegeven. Het bleek dat dit onderwerp in een aantal veiligheidsregio's al flink speelde, maar bij een groot aantal ook nog niet. De behoefte aan ondersteuning op dit thema is toen uitgesproken.

Digitale fitheid

Tijdens de Maand van Digitale Fitheid hebben we daarom, samen met collega's uit de veiligheidsregio's, een conceptprogramma ontwikkeld dat de regio's hielp digitale fitheid actief op te pakken. Het programma bestond uit activiteiten zoals digitates tot kant-en-klare nieuwsberichten voor op het intranet. Door de veiligheidsregio's zo veel mogelijk te ontzorgen kon dit thema op een laagdrempelige manier opgepakt worden.

Naar aanleiding van de Maand organiseerden we op 15 april een IGV Special Digitale Fitheid. Hier deelden de deelnemers waardevolle ideeën en kennis rondom digitale fitheid. Deze bijeenkomst gaf niet alleen inzicht in gezamenlijke uitdagingen, maar bracht ook een gedeelde ambitie naar voren: meer samenwerking en kennisdeling tussen regio's. Tijdens de bijeenkomst werd het idee van een centraal platform besproken, waar kennis, inspiratie en

praktische voorbeelden eenvoudig beschikbaar zijn. Een dergelijk platform versterkt de samenwerking op dit thema en helpt dubbel werk voorkomen.

Momenteel werken we met collega's uit acht verschillende regio's samen om deze samenwerkingsomgeving te actualiseren in de vorm van een SharePoint. De samenwerkingsomgeving biedt concrete handvaten voor de aanpak van digitale fitheid in de veiligheidsregio's.

Uit deze activiteiten kwamen ook belangrijke leerpunten naar voren. Zo bleek dat de behoeften per regio verschillen, wat vraagt om een flexibel en divers aanbod. Met deze resultaten en inzichten bouwen we in 2025 verder aan een sterk fundament. Door samenwerking en kennisdeling centraal te stellen, werken we samen aan efficiënter werken en meer werkplezier.



“Mijn droom zou zijn dat we in afzienbare tijd ook het overleg hebben van de 25 CIO's, die op directieniveau strategisch nadenken en besluitvorming doen over informatievoorziening. We moeten ons in toenemende mate realiseren dat informatievoorziening en digitalisering een belangrijk product is voor onze organisatie. Het is het derde primaire proces van de veiligheidsregio's geworden, naast brandweezorg en crisisbeheersing. Informatievoorziening hoort thuis op de directietafel!”

Steven van de Looij - VRAA

Communicatie

Ook in 2024 hebben we weer nieuwsbrieven gedeeld met collega's uit het werkveld, en waren we te volgen via LinkedIn. In totaal zijn er naar 764 abonnees nieuwsbrieven verspreid en is het aantal volgers op LinkedIn opgelopen tot 1185. Op LinkedIn hebben we het ambassadeursinterviews-initiatief doorgezet. In deze interviews vertellen ambassadeurs van programma IV over hun werkzaamheden op het gebied van informatievoorziening. Quotes uit deze interviews zijn in dit jaarverslag terug te vinden.

Nieuw dit jaar waren de lunchsessies. In totaal hebben we vier lunchsessies georganiseerd, waarin de aanwezigen in een half uur tijd worden bijgepraat over de ontwikkelingen van het programma IV.

Met een broodje achter je beeldscherm werd aandachtig geluisterd naar de projectleiders die kort een toelichting gaven op hun project. Ook was er ruimte om dringende vragen te stellen. In 2025 organiseren we weer deze lunchsessies als middel om zoveel mogelijk collega's te betrekken bij de landelijke ontwikkelingen rondom Informatievoorziening voor en door de veiligheidsregio's.



Ambassadeursbijeenkomst



Ambassadeursbijeenkomst